

Avrupa Birliđi Çevre Mevzuatındaki İdari Yüklerin Azaltılmasına Yönelik Basitleştirme Paketi

Avrupa Komisyonu, Rekabetçilik Pusulası (Competitiveness Compass) stratejisi doğrultusunda, Avrupa'nın çevresel hedeflerini sürdürerek yeniliği artırmayı, dekarbonizasyonu teşvik etmeyi ve idari yükü azaltmayı amaçlamaktadır. Komisyon, bu kapsamda, tüm şirketler için idari yükü en az %25 ve küçük ve orta ölçekli işletmeler (KOBİ'ler) için en az %35 oranında azaltma hedefini belirlemiştir. Bu amaçlarla bu paket, endüstriyel emisyonlar, döngüsel ekonomi, çevresel değerlendirmeler ve coğrafi veri olmak üzere dört ana alanda hedeflenen basitleştirmeleri içermekte ve altı adet yasa teklifinden oluşmaktadır.

Bu paketin, idari yükü yılda yaklaşık 1 milyar Euro oranında azaltacağı belirtilmektedir. Bu tasarrufların başta KOBİ'ler olmak üzere işletmeler ve kamu makamları için önemli faydalar sağlaması ve verimlilik artışını teşvik etmesi beklenmektedir. Doğrudan tasarrufların yanı sıra, çevresel değerlendirmenin hızlanması ve basitleştirilmesi gibi, yıllık en az 30 milyar Euro yatırım değerine sahip projelere özel fayda sağlayacak ek avantajlar da olacağı belirtilmektedir.

Endüstriyel Emisyonlar ve Döngüsel Ekonomi:

- **Çevresel Yönetim Sistemleri (ÇYS):** Endüstriyel tesisler için ÇYS'ye ilişkin idari yükün azaltılması öngörülmektedir. Tek bir Üye Devlette aynı operatörün kontrolü altında veya aynı şirkete ait birden fazla tesisin tek bir ÇYS ile kapsanmasına izin verilmesi teklif edilmektedir. Ayrıca, operatörlere ÇYS hazırlayıp uygulamaları için ek süre (2030'a kadar) tanınacak ve ÇYS içeriği basitleştirilerek kimyasal envanteri ve risk değerlendirmesi gereklilikleri kaldırılacaktır. ÇYS için bağımsız denetime gerek kalmayacaktır.
- **Dekarbonizasyonun Kolaylaştırılması:** Endüstriyel Emisyonlar Direktifi (Industrial Emissions Directive- IED) ve Orta Ölçekli Yakma Tesisleri Direktifi'nde (Medium Combustion Plants Directive-MCPD) yapılan hedeflenen değişikliklerle, oksijen yakıtlı veya hidrojen bazlı yanma kullanan dekarbonizasyon projelerinin ruhsatlandırılması kolaylaştırılacaktır.
- **Hayvancılık ve Su Ürünleri Yetiştiriciliği:** Hayvancılık ve su ürünleri yetiştiriciliği operatörleri, su, enerji ve malzeme kullanımına ilişkin raporlama yükümlülüğünden muaf tutulacaktır. Organik kümes hayvanı çiftliklerinin IED kapsamından çıkarılması ve süttten kesilmemiş domuz yavrularının kapasite hesaplamasından hariç tutulması da önerilmektedir.
- **SCIP (Substances of Concern In articles as such or in complex objects – Products) Veri Tabanı Yükümlülüğünün Kaldırılması:** SCIP, Atık Çerçeve Direktifi kapsamında oluşturulmuş, yüksek önem arz eden maddeler (SVHC'ler) hakkındaki bilgileri içeren veri tabanı olan SCIP veritabanına raporlama yükümlülüğünün, etkisiz olduğu ve önemli idari maliyetler getirdiği için kaldırılması teklif edilmektedir. Anılan bildirim yükümlülüğü, Ocak 2021'den beri uygulanmakta olup Avrupa Kimyasallar Ajansı'nın Aday Listesi'nde yer alan SVHC'leri ağırlıkça %0,1'den daha yüksek konsantrasyonda içeren bir ürünü üreten, birleştiren, ithal eden veya dağıtan işletmeleri kapsamaktadır. SCIP veri tabanının kaldırılması önerisine rağmen, bu veri tabanının öngördüğü rolün, gelecekte Dijital Ürün Pasaportu (DPP)'nin aşamalı olarak uygulamaya konulması ve

2030'a kadar Tek Madde Tek Değerlendirme Paketi kapsamında kurulacak olan Kimyasallar Ortak Veri Platformu gibi mekanizmalarla daha iyi yerine getirileceği düşünülmektedir.

- **Genişletilmiş Üretici Sorumluluğu (Extended Producer Responsibility-EPR):** AB içinde yerleşik olup başka Üye Devletlerde ürün satan üreticilerin, EPR için o Üye Devletlerde yetkili temsilci atayıp atamayacaklarına karar verebilmelerine olanak tanınarak idari yük azaltılmaktadır. Komisyon, pil ve atık piller, ambalaj ve ambalaj atıkları, atık elektrikli ve elektronik ekipman (AEEE) ile tek kullanımlık plastik atıklar gibi belirli ürün gruplarına ilişkin zorunlu yetkili temsilci atama hükümlerinin uygulamasını 1 Ocak 2035'e kadar askıya almayı teklif etmiştir. Bu askıya alma, AB içinde kurulu üreticilere, yetkili temsilci atayıp atamayacaklarına karar verme esnekliği tanırken, üçüncü ülkelerde yerleşik üreticiler için izlenebilirlik ve yaptırım mekanizmalarının sürdürülmesi gerekmektedir. Bu önlemin, işletmeler için idari yükü yılda yaklaşık 300 milyon Euro kadar azaltması beklenmekte ve 2026'da planlanan kapsamlı bir EPR sistemi reformu için bir ön adım oluşturması amaçlanmaktadır

Çevresel Değerlendirmelerin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılması:

- **Tek Temas Noktası ve Koordinasyon:** Ruhsatlandırma süreçlerinin merkezinde yer alan çevresel değerlendirmeleri hızlandırmak ve kalitesini artırmak amacıyla bir düzenleme teklif edilmektedir. Bu teklif, karmaşık prosedürleri koordine etmek için tek bir çevresel temas noktası (SPOC) sağlanmasını ve sınır ötesi etkilere sahip değerlendirmeler için yetkililer arasında iş birliğini gerektirmektedir.
- **Azami Süreler:** Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) prosedürleri için azami süreler belirlenmiştir (örneğin, kapsam belirleme için 30 gün, gerekçeli sonuca varma için 90 gün).
- **Dijitalleşme:** Çevresel değerlendirme ve tarama prosedürlerinin tamamen dijitalleştirilmesi, veri ve belgelerin kamu makamları arasında paylaşılmasını sağlamak ve çevrimiçi bilgi erişilebilirliğini merkezileştirmek hedeflenmektedir.
- **Stratejik Sektörler:** Düzenleme, dekarbonizasyona, kaynak verimliliğine ve dayanıklılığa katkıda bulunan stratejik sektörler (yenilenebilir enerji, şebekeler, veri merkezleri ve uygun fiyatlı konut inşaatı dahil) için zımni onay ve yargısal öncelik gibi ek hızlandırma araçları içeren bir "araç kutusu" sunmaktadır.

Coğrafi Veri Altyapısının Basitleştirilmesi (INSPIRE):

INSPIRE Direktifi'ndeki teknik veri gereklilikleri, Açık Veri Direktifi ile uyumlu hale getirilerek ve tekrarlayan yükümlülükler kaldırılarak basitleştirilmektedir (GreenData4All girişimi). Bu uyum, mekansal çevresel verilerin kamu ve özel sektör tarafından yeniden kullanımını kolaylaştıracak ve Üye Devletler üzerindeki idari yükü azaltacaktır.